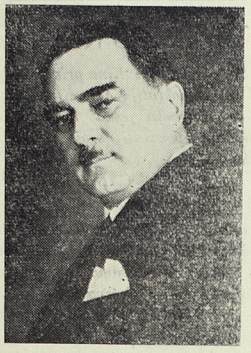
p160/68 GRADSKA BIBLIOTEKA JURAJ GRGORIĆ SIBENIK NAUČNI ODJEK

Poštarina plaćena u gotovom.

NOVA TRIBUNA

GODINA VI | Pretplata mjesečno D 6.— Inozem. 10 Pojedini broj Din. 1.50 Čekovni račun br. | Subota 17 decembra 1938 | Rukopisi se ne vraćaju. Oglasi se računaju po tarifi. Plativo i utuživo u Šibeniku. | BROJ 562

Refleksije o pobjedi dr. M. Stojadinovića

Dr. Milan Stojadinović

Jednodušni glas svjetske štampe, počevši od nama prijateljskih naroda i savezničkih država, pa do najobjektivnijih i najvećih dnevnika Londona, Pariza, Berlina i Rima, dakle da reknemo **jednoglasno javno mišljenje Evrope**, slaže se u tome: Stojadinović pobijedio je **ozbiljnu**, vrlo **značajnu** političku bitku kojoj nema slične otkad postoji Jugoslavija. Rekosmo ozbiljnu i značajnu, jer se mora priznati opoziciji da je kroz tri godine provodila i provela jaku, dobro organizovanu agitaciju, dopuštenim i nedopuštenim sredstvima, i da je javno i tajno, ustrajala da iziđe, osobito u **Primorskoj banovini**, spremna na biralište. Kasnije ćemo iznijeti — kako se je izborna kampanja vodila u Dalmaciji i koji je pravi uzrok pobjedi (!) g. dr. Mačka u našoj pokrajini, jer danas nije zgodan čas da o tome govorimo.

Nema sumnje da dr. Stojadinović bijaše, da slikovito reknemo, tvrđava na koju neprestano, kroz tri i po godine njegova premjerstva, upiriše paljbu sa četiri strane. Ta paljba bila je ujedno uperena protiv one ideje kojoj je i danas, i od svojeg dolaska na pretsjedničko mjesto, dr. Stojadinović **prvoborac**. Ideja je jasna: Jedan Kralj, jedna država, jedan narod! Prijateljstvo i mir sa moćnim susjedima; izgrađivanje reda i mira u unutrašnjosti; privredni, socijalni i kulturni prosperitet cijele nacije jugoslavenske, bez obzira na vjersku pripadnost i plemenska imena.

Dr. Stojadinović imao je uza se **najjaču odbranu**, a to su tri i po godine **njegova rada**, rada koji je zadivio kulturnu Evropu, a njemu **učinio privrženim**, u **velikoj većini**, **Jugoslaviju**. Taj njegov rad, smijemo reći, tek je na polak dovršen, jer će odsada, kroz nove četiri godine svojeg pretsjedništva i upravljanja Jugoslavijom, podvostručiti i trud i energiju da učini Jugoslaviju onakovom kakovu je zamišlja njegova politička sprema, njegova državnička zrelost, a ujedno i plemenita intencija da našem Vladaru preda onakovu Jugoslaviju kakovu je htio neumrli, Viteški Kralj Ujedinitelj.

Nema pametna i poštena Jugoslovena koji bi mogao zanijekati g. dr. Stojadinoviću ove odlike: volju i sposobnost da učini za Kralja, državu i naciju ono sve **što je najbolje i najkorisnije** i da je dosada djelima to pokazao, a da će i nadalje ostati on jednak sebi, samo još zanosniji, jamstvo je njegova velika — **ličnost**!

Poslije njegove pobjede, podvlačimo, **sudbonosne pobjede**, za Jugoslaviju i njenu veliku budućnost, dr. Stojadinović nije takov vojskovođa pobjednik, koje će da počiva na lovorikama, već naprotiv on će pregnuti i neće sustati dok ne stigne cilju posvemašnjem koji je poznat i Jugoslaviji i cijeloj kulturnoj Evropi. On se je obogatio i jednim **velikim iskustvom**, **upoznao je i sposobnosti** svojih saradnika, a i **stratešku spremu** svojih protivnika! Vjerujemo, jer nam je on sam tu vjeru u dušu ulio, da će drukčiji pogled upraviti na našu Dalmaciju i da će joj dati novog poleta za novi život složnog nacionalnog rada za Kralja i Jugoslaviju, da Dalmacija bude državni i nacionalni biser u kolajni velike naše majke, naše države i zajedničke otadžbine — Jugoslavije!

U vedru budućnost

Naša mlada Jugoslavija neoborivo sazidana umom, srcem i herojskom desnicom legendarnih junaka triju plemena jednoga naroda, prošla je kroz ozbiljna i teška iskušenja u dvadeset godina njenog opstanka. Bilo je trenutaka zastoja; bilo je nemilih i nenadnih udaraca; bilo je nevjere i izdaje; a najstrašnije nastade kad brat protiv brata, kao nekad pod tuđinskim jarmom, htjede iz bratskog inata da ruši temelje zajedničkoj kući svojoj — Jugoslaviji! Ko je kriv bio tome odgovornom zlu, za koje će odgovarati sudu jugoslovenske istorije, danas nam nije ispitivati.

Danas je činjenica: pobjeda one ideje zasađene u dušu ovih Jugoslavena, koji od nje nikada ne odustaše, ideje i ujedno bezkompromisnog programa: **JEDAN KRALJ, JEDNA DRŽAVA, JEDAN NAROD!** Ime je Kralju **PETAR II. KARAĐORĐEVIĆ**; državi je ime **JUGOSLAVIJA**; narodu je ime **JUGOSLOVENI!**

Narod jugoslovenski vjeruje, i tu vjeru neće smjeti niko da poljulja, jer ta je vjera ujedno i **NJEGOVA VOLJA KOJA ZAHTIJEVA**: potpunu ravnopravnost, jednako vršenje dužnosti i jednako uživanje prava u svojoj suverenoj i slobodnoj državi Jugoslaviji! Samouprave se moraju provesti, a njihov rad mora biti, rad pravednih i poštenih i najsposobnijih za unapređenje pojedinih samoupravnih jedinica koje će neodstupno stremiti, u samoprijegornom radu, za opće dobro: **ZA NAROD, ZA DRŽAVU, ZA KRALJA.** To je vedra budućnost naša!

Ta vedra budućnost u koju vjerovasmo i za koju se skromno, ali sa najvećim žarom borismo, gajili smo kroz niz godina našim glasilom **TRIBUNA**, a silom raznih prilika prisiljeni, prestadosmo da je izdajemo sa bolom u duši, jer smo, njenim izdavanjem uvijek stajali na braniku ideje, najsvetije ideje: **ZA KRALJA, ZA JUGOSLAVIJU, ZA JEDINSTVO I BRATSKU SLOGU SRBA, HRVATA I SLOVENACA.** Ti ideali nisu nas ni za jedan čas ostavili, a danas, kad oni pobjedu slave, smijemo reći: i mi smo bili i ostajemo suborci za te nacionalne ideale jugoslavenske nacije. Zato hoćemo, uz bilo koje žrtve, da pokrenemo »NOVU TRIBUNU« uz suradnju naših odličnih saradnika. Uskoro izlaziće dva puta sedmično.

Današnji teški zahtjevi za štampanje novina poznati su. Mi stoga pozivljemo i molimo sve Jugoslovene da nas pomognu svojom pretplatom a mi ćemo odgovoriti našim savjesnim radom, dužnostima što nam ih nameće dužnost za dobro, napredak i procvat ovog bisera naše Jugoslavije, naše mile **DALMACIJE**, koja — otkad se zna za nju — prednjačila je sa svojim sinovima u umjetnosti i nacionalnom heroizmu. Dalmacija mora da ostane — uvijek — obrana nesavladiva svoje majke Jugoslavije! Mora biti na braniku i ponos cijele nacije jugoslavenske! **ŠIBENIK** uz **SPLIT, DUBROVNIK I KOTOR** biće prvoborac najsrećniji:

za Dinastiju Karađorđevića,
za jedinstvenu i nedjeljivu Jugoslaviju,
za jedinstvo i nedjeljivost
svih Hrvata, Srba i Slovenaca,
i njihovu ravnopravnost iskrene braće
u samoupravama za korist i sreću
nedjeljive Jugoslavije!

Vedra budućnost, u vedroj vjeri, u vedroj volji sinova malene teritorijem Dalmacije, a napose one, što se proteže od ponosnog Šibenika sa otocima pa do granica naše Bosne, našom N.TRIBUNOM hoćemo da, osobito, u tim krajevima uzdržimo vedru i nepokolebivu i vjeru i volju u radu i pregnuću za veliku budućnost.

Velike i sretne Jugoslavije!

UPRAVA.

Dnevne vijesti

— *ATENTAT BOMBOM izvršen je pred stanom našeg uvaženog odvjetnika i nacionalnog radnika dr. Huge Werka u Zagrebu. Jedna patrona je svojom eksplozijom oštetila ulazna vrata na stanu, a u stanu je nadjena cedulja političko stranačke sadržine.*

— *IZLOŽBA »Pola vijeka hrvatske umjetnosti« bit će otvorena u Zagrebu u novom Umjetničkom paviljonu dana 18 decembra.*

— *BROJ NEPISMENIH u Primorskoj banovini iznosi 65,4 posto za stanovnike preko 7 godina, a kod žena čak 68,2 posto. U Savskoj banovini je ukupan procenat nepismenih 26,6 posto.*

— *820 RAZNIH DRUŠTAVA ima u Zagrebu danas, dok ih je prije dvadeset godina bilo ukupno 180. Od toga je 259 kulturnih društava, oko 100 dobrotvonih, 149 sportska i 261 staleško.*

— *BROJ NOVINA i časopisa u Zagrebu iznosi danas, oko 400, dok je godine 1918 bilo u sremu 73 časopisa.*

— *UDOVICA čuvenog brodovlasnika Mike Mihanovića iz Buenos Airesa poslala je kao božićni dar duhovačkim humanim društvima za sirotinju 180 hiljada dinara.*

— *POLUSLUŽBENA »Gazeta Polska« donosi senzacionalan dopis iz Berlina, da zapravo Njemačka stvaranjem autonomne Karpatske Ukrajine želi stvoriti veliku samostalnu Ukrajinu kao novu velevlast na račun Poljske i Rusije. Ta bi nova velevlast imala oko milijun četvornih kilometara i blizu 50 milijuna stanovnika.*

— *GODIŠNJA skupština JNS održat će se 29 januara 1939, u Beogradu a ne u Splitu, kako se u zadnje vrijeme javljalo.*

— *NOVI svjetski rekord u jedriličarstvu polučili su njemački avijatičari Büdecker i Zander, koji su osali u zraku 50.15 sati.*

— *SENZACIONALNA krađa u Magdeburškoj katedrali izvršena je ovih dana. Ukrapena je rijetka kiparska umjetnina iz XIII vijeka i dvije hrastove statue.*

Prilike u Tunisu i talijanske aspiracije

Tko je imao prigodu da putuje kroz francuske posjede u Sjevernoj Africi bit će sigurno opazio razliku francuske uprave u Alžiru i Tunisu. U Alžiru odlične ceste, u Tunisu zapuštene ulice. U Alžiru savršeni red, u Tunisu gotovo bezvlađe. I doista se baš u tome vidi, da je Alžir pod upravom ministarstva unutrašnjih poslova, dok je Tunis povjeren brizi francuske diplomacije Alžir ima metropolitanski karakter dok je Tunis obični francuski protektorat.

Danas je Tunis francuski, i francuska se vlada trudi da on i ostane takav bez obzira, što tamo, ima prema francuskoj guide bleu od 1938 godine, 70.000 Francuza, 9.000 Malteza i 100.000 Talijana. Maltezi su doduše britanski podanici, ali se osjećaju i govore talijanski. Na svakog Evropljanina u Tunisu dolazi 12 urođenika, od kojih mnogi bolje govore talijanski, nego francuzi.

Kad je svojevremeno Francuska okupirala Tunis, Italija je zbog svojih nutarnjopolitičkih prilika morala popustiti, ali ju je baš to natjeralo da sa Njemačkom i Austro-Ugarskom sklopi Trojni savez. Da Francuzi potpuno ne otuđe od sebe Talijane običavali su im tada govoriti: „ Pa eto mi smo vam oduzeli taj kraj, na koji ste vi imali pravo, ali vam zato dajemo tu sve moguće povlastice. Vi se na tuniskom tlu možete vladati kao da ste kod svoje kuće. "

To je moglo potrajati dok je Italija bila slaba, te kao takova nije dolazila u obzir kao opasan konkurent u zapadnom sektoru Mediterana. Međutim dolaskom fašizma na vlast situacija se počela da mijenja, tako da je doskora u Tunisu izašao, zakon po kojem se svako dijete, što se tamo rodi, smatra Francuzom. To je izazvalo u Italiji uzbunu, koja se donekle stišala kad je u januaru 1935 god. skopljen u Rimu sporazum Laval-Mussolini. Čitavi je tada Svijet očekivao da će Francuska učiniti Italiji baš u pitanju Tunisa velike koncesije. Međutim do toga nije došlo; štaviše sam je Mussolini u tome popustio, tako da novi tuniski statut ovako glasi: Sva djeca talijanskih roditelja koja se budu d o 1965 u Tunisu rodila smatrat će se Talijanima, a ona koja se rode poslije 1965 bit će Francuzi. Do godine 1945 talijanski advokati, ljekari, apotekari, koji su svršili talijanske univerzitete, mogu se naseliti u Tunisu. Poslije 1945 za tu će svrhu trebati isključivo francuska diploma. Poslije spomenute godine i sve talijanske škole u Tunisu dobit će privatni karakter t. j. otada će ih moći pregledati francuski prosvjetni inspektori.

Abesinski rat je pokazao zašto je tada Mussolini popustio. Ali talijanski ustupci od 1935, ako se na isprave, dokinut će u dogledno vrijeme sve talijanske koncesije u Tunisu i to do 1945 god. djelomično, a do 1965 definitivno, tako da će Talijani doživjeti istu sudbinu kao u Alžiru i Maroku.

Međutim i nakon Mussolinijeva popuštavanja iz 1935 Francuzi nisu bili zadovoljni, jer su se pitali: Godine 1945 i 1965 su prilično daleko, i koliko će se još ugovora do tada izmjeniti? [redacted] Ako se to i ne zgodi, pa i ostane današnji ugovor na snazi, porod Talijana će biti nerazmjerno veći od onoga francuskog, pa će doskora Talijani u Tunisu stvoriti državu u državi.

Da se Talijani u Tunisu osjećaju kao kod kuće dokazuje i svojevremeno posjeta maršala Balba, koji je tamo stigao avionom i pohodio razne taljanske ustanove. A [redacted] Taj isti Balbo je danas generalni guverner talijanske Sjeverne Afrike.

Talijani u Tunisu sačinjavaju glavnu sadržinu srednjeg staleža: ribari, vinogradari, zidari, poduzetnici, kafanari, mehaničari itd. Kad je 1930 privredna kriza zahvatila i Tunis, od koje se još nije oporavio, nastala je reakcija baš na štetu Francuske, jer ona još i danas podržava jedan [redacted] privredni i carinski sistem u Tunisa. Naime: tuniski izvoz u Francusku je oteščan velikim carinskim tarifama, dok se pak francuski uvoz u Tunis vredi bez ikakovih carina i to baš na štetu tuniskih proizvoda. PREMA TOME TUNIS NE MOŽE UVAŽATI NI ROBU ONIH ZEMALJA, KOJE BI KUPOVALE NJEGOVE PROIZVODE. Da je to tako dokazuje i izjava francuskog generalnog rezidenta Preyrouton-a koju je dao na francuskoj imperialnoj konferenciji: „ U nijednoj se francuskoj koloniji lošije danas ne vlada, nego u Tunisu. "

Zar posljedice takove uprave i nehotice ne pogoduje talijanskoj propagandi?

ŠTO SADA?!

Još prije dvije tri godine, dok su u šibenskoj Tribuni izlazili članci pod naslovom »BILJEŠKE«, a da ne spominjemo ime dobro poznatog našeg publiciste i književnika i naeionalnog radnika, auktora tih članaka, napadali su i Tribunu i pisca tih članaka razni anonimni pisci, a što je još više, upravljali su takovi anonimci i prijeteća pisma i auktoru i našoj Tribuni. No Tribuna nije se pripala ni ustuknula, već je stvarnim i jakim odgovorima ušutkavala anonimne junake koji ne imajući što da odgovore uvukli bi se pametno u svoje »spužaline«!

Što je bila suština tih članaka? Realne prilike i neprilike u Dalmaciji; šteta, upriličena od političkih avanturista i karijerista na poniženje ideologije narodnog jedinstva, bratske trpeljivosti i zajedničkog rada za dobro državne cjeline, a napose za dobro Dalmacije. Jugoslovenski orijentirani ljudi kod nas odobravali su te članke, širili ih i češće pisali auktoru da ih naštampa u posebnoj knjizi; protivnici proglasiše auktora tih članaka »izdajicom Hrvata«, a Tribunu — »prodanim listom"!! Tribunu su kidali, zabranjivali su njeno raspačavanje . . . , i uspjelo im je! List, živeći od samih pretplatnika, morao je kuburiti, jer je ogromna većina u Dalmaciji bila uz politiku razjedinivanja i parcelacije krvlju miliona izgrađene Jugoslavije.

Da budemo, danas, kratki, pitamo samo ovo: JE LI ILI NIJE ONDA TRIBUNA GOVORILA ISTINU I PREDVIĐALA što će se u Dalmaciji dogoditi, ako ne nadvlada zdrav razum i pošteno srce?

Danas u sedam banovina iznijela je pobjedu ona ideologija za koju se je skromnim snagama, ali sa najvišim oduševljenjem borila Tribuna; danas — OTSKAČE ISTINITOST STANJA U DALMACIJI, što ga je iznosila Tribuna i što je predviđala da će se u Dalmaciji raskopititi ono, na što neki mudraci, inače po zanimanju političari, gledahu kao nešto »pretjeranim" ili barem »deplasiranim", što tobože »izazivlje reakciju« pristaša g. dr Mačeka!

Što sada? Pitamo mi, oni isti, koji stajasmo, u najpogibeljnijim časovima, na braniku jugoslavenske ideologije, kada nas proglasiše „izdajicama« i kada su nam prijetili..?

Uprkos i onima koji nam još i danas prijete, a i onima koji su nas držali fanaticima koji ne smirivaju, već bajagi, ulijevaju ulje u vatru odgovaramo: pobjeda velike i spasonosne ideje jedinstva i bratstva NIJE NAS IZNENADILA niti nas je uzoholila, a pobjeda naših protivnika u Dalmaciji NIJE NAS PONIZILA, već jedno i drugo, potvrdilo je naše ispravno i tačno gledanje na realne neprilike i prilike naše.

Što sada? Ostajemo ono što bijasmo! Borci za svetu ideju: Jedan Kralj, jedna država, jedan narod!

Pobjeda i pobjeda — ima razno značenje! Pobjeda izvojevana na temelju: Istine, Pravice, Slobode i Dobrote stalna je i neoboriva kao što su njeni ideali neoborivi i stalni! Pobjeda izvojevana na laži, nasilju, prkosu i zavedenosti, nestalna je i oboriva, kao što su i njeni ideali kukavi, žalosni i sramotni!

Kakav je čovjek — takove bira i slijedi ideale!

ŠTA JEKO REKAO?

»Svojom borbom Kina prinosi svoj obol za demokratiju. Ali Kina očekuje da će Engleska pored svojih izraza simpatija pokazati svoje simpatije i djelom«.

ČANG KAJ ŠEK.

*

»Mi nećemo da dozvolimo da slučajevi regulišu cene našim proizvodima. Mi hoćemo da rešavamo sva privredna pitanja u korenu i temeljito«.

Dr. M. STOJADINOVIĆ, Beograd.

*

»Sredozemno more je za nar mnogo značajnije od Srednje Evrope; stoga je englesko-italijanski sporazum mnogo bitniji za interese Britanskog carstva nego što bi mogle biti buduće granice srednjeevropske države«.

»SANDEJ TAJMS«, London,

*

»Ako govorimo o autoritativnoj demokratiji, to nije maska protivdemokratskih tendencija. Stari demokratski sistem je mrtav. Demokratija neće više biti diktatura političkih stranaka niti diktat jedne jake ličnosti sa favorizovanom okolinom«.

»VENKOV«, Prag.

Brodarsko akcijsko društvo „OCEANIA" u SUŠAKU

Vrši redovite pruge:

Jadran - Španija, Sjev. Afrika, Kanarski otoci
Jadran - Marseille, Španija, Maroko
Jadran - Malta, Sjev. Afrika, Valencija, Marseille
Jadran - Sredozemno more, Sjeverna Evropa

Na svim ovim prugama primaju se putnici na turistička putovanja uz paušalne umjerene cijene

Književne vijesti

»SOKO NA JADRANU«, (glasnik sokolskih župa Split, Zadar-Šibenik i Sušak-Rijeka, god. 13, novembar-decembar 1938), donosi lijep broj članaka poznatih naših publicista i književnika. Uvodni članak napisao je Dr. prof Mirko Perković »S v i j e t d u ž n o s t i«. U prvom dijelu članka govori pisac o pojmu dužnosti, ističući različnost o samom vršenju dužnosti i svjesnom vršenju dužnosti kao apsolutnom dobru i imperativnom zahtjevu morala, zbog socijalne harmonije i zbog dostojanstva čovjeka i njegova poziva kao člana državp, nacije i cijelog čovječanstva. U drugom dijelu raspravla o Kantovoj dvrdnji: Vrši dužnost - radi dužnosti; dužnost ne smije biti sredstvo već cilj; dužnost je sama sebi cilj. Iznosi zatim divni primjer tako shvaćene dužnosti u ličnosti Viteškog Kralja Ujedinitelja kojeg postavlja za uzor jugoslovenskom Sokolu. Logično, ubjedljivo, jasno i piivlačivo razlaganje auktorova, djeluje sugestivno na čitaća, pa je naišlo na prixnanje svih koji su taj članak pročitali. Osobito zaslužive ovaj članak da ga naša omladina pročita razmišlja o njemu, jar je od velike vaspitne vrijednosti. I to baš u današnjim našim prilikama.

»ZA SLOBODU I JEDINSTVO«, (četiri dramatske slike jugoslovenskog bola, ponosa i zahvalnosti; u slavu 20-god. oslobođenja), napisao S t j. R o c a. Ove dramatske slike lijep je dobitak za naša sokolska društ va koja gaje pozorišne igre sa tendencijom nacionalnog i državnog vaspitanja sokolske i uopće jugoslovenske omladine. Oivako lijepih, sa ukusom i opremom napisanih rodoljubnih dramatskih igara, imamo malo u našoj književnosti. Auktor ima dara i smisla, a što je glavno, ima spreme i vještine, da predmet' zbilja, izradi a ne za čitanje. Stoga je u tim dramatskim slikama radnja stilizirana scenskom virtuoznošću, bogatom dikciom i prirodnom uvjerljivošću. Treba da taj lijepi trud g. Roce što prije i što češće vidimo na našim sokolskim pozornicama. Mislimo da ovakove prestave više djeluju na sokolsku i uopće nacionalnu svijest negoli mnoga - kadkapa - samo gimnastička treniranja.

Pobjeda jugoslovenstva u Dalmaciji

U ono što se vjerovala — danas je stvarnost! Jugoslavenska Dalmacija pokazala je po posljednji put kome želi da dade svoje povjerenje. Pedeset hiljada glasova datih za listu dr. Milana Stojadinovića znači pedeset hiljada heroja koji nisu prezali ni od najgorega nusilja da manifestuju svoju privrženost jugoslovenskoj ideji, da manifestuju volju očuvanja svetog amaneta Kralja Viteza i Mučenika.

Ova ogromna vojska, puna oduševljenja, dobro je znala da glasajući za listu dr. Milana Stojadinovića potpisuje svoju smrtnu presudu, da tom odlukom ostavlja svoju familiju i svoju imovinu na milost i nemilost ulične rulje. To treba da se javno konstatuje, jer su izbori već prošlost, a mi kročimo u bolju budućnost — u budućnost reda i mira, pravde i blagostanja! Mi ne želimo nikome zla. Na prijetnje i svemoguće poruke Jugosloveni neće odgovoriti istim metodama. Jugosloveni su borci pravde i reda. Kao takovi znaće da, koristeći pobjedu u NOVOJ JUGOSLAVIJI, traže poštivanje svojih prava.

Naši narodni poslanici gg. dr. Novaković, dr. Sl. Grubišić, dr. V. Vuasinović, dr. V. Matošić, Dr. T. Mimica, Niko Ćipiko, Ante Mastrović i Miloš Tripalo znaće da poštuju zahtjeve ovih heroja koji su im dali povjerenje i time ih poslali u Narodnu Skupštinu, jedinom mjestu gdje se imade raditi za narod. Od danas njihova je sveta dužnost da rade slušajući puls naroda i da tako radeći odravdaju povjerenje njegovo.

Tada će naša pobjeda biti — vječna!

XX

Odašiljanje jeftinih telegrama za nastupajuće praznike u Ameriku.

Dne 13 ovoga mjeseca je stupila na snagu povlastica o izuzetno jeftinim telegramima za nastupajuće praznike koji se upućuju u Sjevernu i Južnu Ameriku.

Ova povlastica se sastoji u tome, što se svega plaća jedna trećina od normalne cijene. Jedini uslov da bi se koristila ova povlastica jeste u tome, da se pred adresom postavi oznaka XLT, i da telegram sadrži najmanje ukupno 10 riječi.

Koliko je ova povlastica korisna vidi se iz toga, da normalne takse za telegrame upućene u New-York iznose oko 225 dinara, a po povlastici svega 75.

Telegram upućen u Buenos Aires na osnovu povlastice košta 152,50, a po normalnoj taksi 457,50 dinara. Ova povlastica važi zaključno do 6 januara iduće g.

— *KARPATSKO ukrajinska vlada je odredila' da na području Karpatske Ukrajine bude zavedeno kao službeni jezik ruski.*

— *GLASOVANJE o pitanju privjerenja u engleskom parlamenta izvršiti će se 19.o. mj. na predlog taburističke stranke.*

— *GLAVNI izborni odbor u Beogradu radit će sigurno svojih desetak dana, i moguće i više dok sredi sav izborni materijal.*

„ILS" INDUSTRIJA LIJEVA ŠIBENIK

Svima prijateljima i čitaocima!

Uvjereni u Vašu predanost i ljubav prema Vašem mjestu i krajevima uzduž našeg lijepog Jadrana, koji danas nažalost više nego ikada trebaju moralno-nacionalne pomoći svih svojih sinova u svrhu njihove afirmacije, njihova napretka i jačanja njihove uloge u našem kulturnom i privrednom životu, toplo Vas molimo da biste izvoljeli svojom uvaženom suradnjom u našem listu, lijepim člancima i vijestima kao i širenjem lista, doprinijeti ostvarenju spomenutog cilja. Unapred zahvaljujemo UPRAVA

„La Dalmatienne" bi prešla u drž. ruke

Kolaju konstantno vijesti o preuzimanju tvornice »La Dalmatienne« u državne ruke. Po svemu izgleda da je to pitanje ušlo u završnu fazu. O tome je govorio i ministar g. Dr Niko Novaković.

»La Dalmatienne« u Šibeniku proizvodi feromangan i uposluje samo mali broj radnika, U slučaju nacionalizacije proizvodilo bi se isto feromangan, ali u mnogo većim količi nama uposleći daleko veći broj radnika, što bi za Šibenik bilo od neminovne koristi.

Šibenik polako ali stalno se popravlja

Može se veseljem konstatirati da od pred nekoliko godina počeli su se i ako skromnim sredstvima uređivati razni centralni dijelovi grada, tako da sada Šibenik zbilja ne izgleda više ono što je bilo pred par godina. Poljana, ulica M Tyrša, jedan dio obale do zgrade nove carinarnice, glavna cesta A. Šupuk do novogradnje Berze rada i Vatrogasnog doma na građi sve je to asfaltirano i spremaksirano — Sada poslije toliko vremena uređen je jedan dio težačke ulice koja je prije bila u dezolatnom stanju. Isto se tako ovih dana popravljala Sokolska ulica i ulica Šime Matavulja. Pohvalna je i vrlo potrebita ideja da se presjeće onaj oštri kut parka kraj hotela Krke što je zbilja bila i opasnost za vozila i prolaznike.

Proslava Prvog Decembra u Dalmaciji

ŠIBENIK

Dan ujedinjenja u Šibeniku proslavljen je kao obično najsvečanije. Gradsko poglavarstvo izdalo je lijepi prigodni plakat o značenju ovoga dana za naš narod.

Održane su uobičajne priredbe, posjećivanje groblja i svečane službe Božje u crkvama svih vjeroispovjesti. Pretstavnici svih ureda i društava predvođeni od Načelstva grada poslije službe Božje bili su na čestitanju u sreskom načelstvu,

U 11 s. održana je u Sokolu svečana sjednica sa programom na kojoj je pročitana poslanica S.S.K.J.

Navečer poslije vojničke bakljade održana je u Sokolani vrlo uspjela akademija i zabava koja je u najboljem raspoloženju potrajala do kasne noći.

— * —

BIOGRAD n-m

Ovogodišnja proslava dana Ujedinjenja, koja je povečana proslavom 20-godišnjice Oslobođenja, obavljena je u Biogradu n-m sa najvećim oduševljenjem ali i sa dostojanstvenošću, koja se dolikuje Sokolima.

Već u srijedu 30 XI poslije podne svijesni građani izvjesili su na svojim domovima jugoslavenske zastave a i kasnije kad je prolazila mjestom sokolska bakljada sve kuće bile su osvijetljene.

I sutra dan u crkvi, na svečanoj sjednici u Sokolani, za vrijeme posjeta groblju i uvečer na akademiji, biogradski Jugoslaveni, predvođeni Sokolima, manifestovali su na najizrazitiji način svoju privrženosi jugoslavenskoj ideji i mladome Kralju.

— * —

BLATO

Sokolsko društvo Blato na Korčuli organiziralo je naročito svečanu proslavu godišnjice Oslobođenja te tom prigodom otkrivena je spomen ploča na uspomenu 20 god. ujedinjenja u atriumu sokol. doma.

Izdat je veliki proglas u kojem se pozvalo cijelokupno građanstvo na sudjelovanje priredaba uoči 1 decembra kao i na sam dan Ujedinjenja u odboru za proslavu bila su slijedeća društva:

Glazbeno društvo, Vit. Udr. »Kumpanjija,« Udruženje Ratnih Invalida, Seoska blagajna, Ribarska zadruga, Crkovinarstvo Svih Svetih, Bratovstina Svih Svetih, Omladinski športski klub, Jugoslavenska čitaonica, Jadranska straža, Jugoslavensko Učiteljsko Udruženje, Mjesni odbor Crvenog Krsta, Pučka blagajna, Nabavljačka zadruga, Centr. Zadruž. podrum, Bratovština S. Vičence, Omlad. dr. »Konavelić«.

— * —

Kako smo doznali, naročito svečano je proslavljen 1 decembar u Vrlici, Obrovcu, Kninu, Tijesno, Sinju, Hvaru itd., gdje su za tu prigodu među ostalim izdati naročiti veliki plakati sa strane sokolskih društava i općina.

NARAŠTAJSKI ODSJEK Sokolskog društva Šibenik priređuje u nedjelju 18 o, m. Čajanku u društvenim prostorijama. Početak u 17 s.

ŽELJEZNIČKA VEZA PAĐENE—OBROVAC—BENKOVAC-BIOGRAD to je pitanje o kojem se već davno govori i raspravlja. Poznato je koliko bi to bilo od velike koristi za Ravne kotare i uopće za sjeverno dalmatinsku privredu. O tome je ministar g. dr. Novaković dulje govorio prigodom svog zadnjeg posjeta u tim krajevima.

NA ŠIBENSKOJ REALNOJ GIMNAZIJI dosadašnji direktor prof. g. M. Triva zatražio je odulji dopust radi bolovanja. Kao vršioc dužnosti postavljen je prof. g. Frana Dujmović.

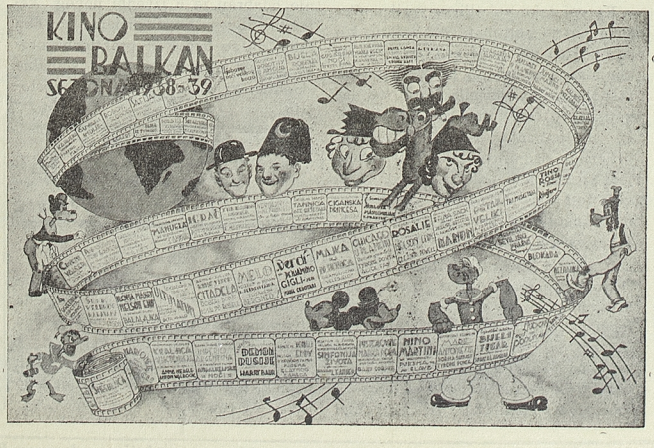
PRODAJEM hitno konfornu modernu kuću sa dva stana, kod nove gimnazije. Informacije u Tipografiji

TRAŽI SE naučnicu za kancelariju. Obratiti se »Tipografiji« Šibenik.

Naša kina

Oba kina u gradu ove godine natječu se da svojim posjetiocima dadu što bolje i zbilja skupe nove filmove, koje se za par dana razlike igraju u Zagrebu i Beogradu. Mi, zahvaljujući velikom nastojanju vlasnika kina »Balkan« i »Tesla« uspjevamo da za relativno jeftine cijene vidimo sve šlagere nove sezone.

Kino »Balkan« je izdalo ukusni repertoar koji je podijelilo svojim posjetiocima (donašamo ovu vrlo uspjelu i karakterističnu sliku naslovne strane tog repertoara). Među ovogodišnjim filmovima imamo lijepi broj onih koji su nagrađeni na internacionalnom Bienalu u Veneciji.

Koliko ima stranih radnika u Njemačkoj?

Organ glavnog ureda NJemačkog državnog zavoda »Der Aroeitseinsatz im Deutschen Reich« objelodanio je podatke o broju zaposlenih stranaca, kojima su u vremenu od 1. travnja 1937. do 31. ožujka 1938. u NJemačkoj radne karte i dozvole za rad. Prema tome iznosi cjelokupni broj zaposlenih stranaca 381955 osoba. Od tog otpada glavni dio, naime 328972 na radnike i samo 52383 na namještenike. Po zvaničnima skupinama najveći dio stranaca, naime 120009 osoba, zaposleno je u poljodjelstru, vrtlarstvu i stočarstvu.

STROJARSKA MEHANIČKA RADIONA i LJEVAONICA METALA

S. Kordić

Šibenik

Radiona za popravak svakovrsnih parnih strojeva, sisaljka, motora, automobila, branika, kompresora, turbina.

Montaža svakovrsnih strojeva, mlinova, hidrauličnih presa motora na brodove, čamce itd.

Autogeno varenje i rezanje željeza

Lijevanje sa dijelovi strojeva. Konstruiranje sa poprle od bronza.

Privredne vijesti

BERBA MASLINA U DALMACIJI. Berba maslina je već dovršena u velikoj većini naših krajeva. U južnoj i srednjoj Dalmaciji prinos je bio osrednji, a u sjevernoj Dalmaciji vrlo slab. Kvaliteta je ovogodišnjeg ulja odlična. Kada je normalan rod maslina, onda se proizvodnja maslinovog ulja na našem primorju kreće oko 1000 vagona, u srednjim godinama od 500 do 600 vagona, dok se ove god. očekuje da će na čitavom primorju biti proizvedeno od 300 do 400 vagona ulja, čiji prihod će iznositi oko 50 milijuna dinara.

TRGOVINA VINOM KOD NAS. Nakon duljeg zastoja najedanput je u drugoj polovini prošlog mjeseca oživjela trgovina vinom u Dalmaciji. Rasprodale su se veće količine po svim većim vinogorjima, a najviše na Pelješcu, Visu, Hvaru i Šibeniku. Kupljeno vino većim je dijelom izvezeno u unutrašnjost države, a oko 40 vagona izvezlo se je u Njemačku i Čehoslovačku.

Cijene u svim krajevima su dosta čvrste. Prema vrsti i kraju u Sjev. Dalmaciji plaćaju se bijela i crna vina po 250—300 din. Kroz prošli mjesec iz Šibenika je izvezeno 3000 hl. Cijene se crnom šibenskom vinu kreću od 290 do 310; opolu 320—340, a bijelom 360 do 380 dinara hektolitar.

Potražnja za crnim vinima za križanja je još slaba. Crna kaštelanska vina za križanja plaćaju se oko 21, a šoltanska 23 din. po gradu alkohola. Na Hvaru cijena je bijelim vinima 22 do 23, a crnima 20 — 23 din. grad. Na Visu plaćaju se crna biševska vina od 13 do 14 posto alkohola po 350-400 din. hl. Vugava po 27 do 29, dok se bolja prodana vina sa 13 i više postotaka alkohola plaćaju po 380 do 410 din. Običnim bijelim i crnim viškim vinima cijena se kreće od 22 do 23 dinara po gradu.

Na Pelješcu rasprodalo se je preko 5000 hl. Obična crna plaćaju se od 18—20, a bijela po 22, dok Postup se je platio po 28—29 din, od grada. Dingač se također mnogo potražuje. Cijena mu je 450 do 475 din. po hektolitru.

„TVOKAPS"
Tvorničko skladište kapa i šešira na veliko i na malo — SPLIT (Filijala Šibenik)

NAJBOGATIJI GURMANSKI RESTAURANT
Hotel sa moderno uređenim sobama
Zlatni Fazan - Split
IZBOR PRIMORSKIH SPECIJALITETA
Glavno sastajalište splitske i šibenske publike

TRGOVINA POKUĆSTVA
Stj. Karković i Sin
- Šibenik

Ante Bedrica - Šibenik
prodaja cipela

ZLATARIJA
G. B. VALLE - SPLIT
VLASTITA RADIONA — UTEMELJENA 1822

SVE TISKANICE za kancelarijske i trgovačke potrebe izvršuje kulantno i solidno »Tipografija« Šibenik.

INŽINIRSKI PODMLADAK U NJEMAČKOJ

U posljednih nekoliko godina zapaža se u Njemačkoj prilično pomanjkanje inžinira. Jasno je, da je pomanjkanje stručno izobraženih sila u stanju ometati nesamo upravu pojedinih postrojenja nego takodjer i sav tehnički napredak. Prema privatnim procjenama iznosilo je to pomanjkanje 2 do 4000, a prema službenim podacima još uvjek 1500 inžinira godišnje, što pri brojčanom stanju od 200.000 inžinira iznosi 7.5 posto. Ta se brojka ne čini velikom na prvi pogled, ali se ona sumira na 15.000 već u vremenu od deset godina!

Na tom području zahvatila je sada vrlo spretno i uspješno Njemačka radna fronta u sporazumu s ostalim uredima za zvanički odgoj. Ponajprije je putem posebnih ispita bilo ustanovljeno, da je po prilici 70 posto njemačkog radničkog podmlatka tehnički nadareno i da prema tome nipošto ne manjka na darovitim mladićima, koji se stavljaju na jednog inžinira, nego da gorovo uvjek manjka samo na novcu za dugogodišnju izobrazbu na inžinirskoj školi ili visokoj teničkoj školi.

Mjere, koje sada na tom području provodi Njemačka radna fronta, dijele se na nekoliko etapa. Kandidati za inžinirsko zvanje obučavaju se ponajprije po metodi dopisne nastave kroz punih pet semestara, bez da pri tom napustaju ili zanemaruju svoje dotadašnje zaposlenje. U tih pet semestara mora svaki kandidat svladati naučnu osnovu prvog semestra inžinirske škole, a ako mu to pođe za rukom, onda je on s time neosporno dokazao, da su mu zanimanje, nadarenost i volja za novo zvanje zbilja dosta jaki za daljnu naobrazbu. U međuvremenu su za njega osigurani i troškovi za daljna četiri semestra inžinirske škole, pa on tako može studirati dalje bez trošenja vlastitih. sredstava. Na jednak način brine se Radna fronta za njega i u slučaju pohađanja sveučilišta. Višegodišnji pokusi na jednoj inžinirskoj školi već su dokazali korisnost takvog sustava i Njemačka radna fronta se nada da će na taj način godišnje moći upućivati na tehničku naobrazbu oko 1000 studenata iz krugova radnika

N.

„TIPOGRAFIJA"
ŠIBENIK kraj Katedrale Sv. Jakova
Vj. R. Pelicarić
Preuzima sve poslove spadajuće u grafičku struku. — Skladište tiskanica za općine, ostale urede i kancelarije. - Točna podvorba

Telefunkenov Super-prijemnik slika

Inžinirima Telefunkenovog televizijskog laboratorija uspjelo je konstruirati novi prijemnik slika. U usporedenju s poznatim i prokušanim aparatima za hvatanje slika (ikonoskopi) donosi on dvadesetorostruko pojačanje osjetljivosti dosada uobičajenih vrednota, a osim toga i izvanrednu oštrinu u dubinu, koja odgovara oštrini prvorazrednih malih slikovnih kamera fotografske industrije. Njegova jasnoća slika vrlo je dobra čak i pri nepovoljnom osvijetljenju.

Razvoj tako osjetljivog prijemnika slika bio je potreban već i zato, što se obzirom na javnu televiziju, uvođenje koje pretstoji, mora imati na raspolaganje prijemnik. koji će davati dobre rezultate i uz lošije prilike osvijetljenja. Novi televizijski prijemnik osigurava tako i pri lošijem vremenu ili pak u večer koli vani toli i u zatvorenim prostorijama primanje dobro reproduciranih, jasno osvijetljenih slika, dakle jednom riječju dobar televizijski prenos.

Novi prijemnik slika reproducira s normalnom, na svijetlo osjetljivom lećnom optikom kratke žarišne udaljenosti (50 do 100 mm) određenu sliku na prozirnu fotokatodu. Tako nastala elektronska slika odnosne fotokatode električno se povećana projicira na osjetljivi sloj signalne ploče prijemnika slika. Pošto slika na fotokatodi odgovara veličini malene filmske sličice, slikovna je jakost na tom mjestu fotografskih naprava jednolična, pa elektronsko—optičko povećanje slike nimalo ne pogoršava samu snimku.

Slika projicirana na osjetljivi sloj signalne ploče, razlaže se u linije pomoću katodne zrake na poznati način opipavanjem signalne ploče u ikonoskopima.

Oblik signalne ploče za opipavanje odabran je u izvedbi novog Telefunkenovog Super-prijemnika slika tako, da su napokon praktično gotovo sasvim otstranjene i sve signalne smetnje, koje su dosada još postojale.

Dn.

HOTEL i RESTAURACIJA
„SLAVIJA"
S P L I T M. JOZEVIĆ

Rubini u -- bradi.

Bugarski carinici dobili su naročito naređenje da prilikom pregleda stvari na granici obrate pažnju na ljude koji imaju bradu.

Prošle nedjelje uhvaćen je jedan čovjek, u čijoj je bradi pronađeno dvanaest rubina,

Jedan čas razonode

Televizija u bolnici.

U Moskvi je televizija zavedena u bolnicama. Prvi aparat za televiziju je instaliran u moskovskoj klinici za infekciozne bolesti u odeljenju za šarlah. Konstruisao ga je dr Volmin, To je telefon kombiniran s aparatom za televiziju. Novi aparat omogućava posjetiocima infekcioznog odeljenja da vide bolesnika i da s njime razgovaraju, Posjetilac podigne telefonsku slušalicu, pritisne dugme na kojem stoji »otac« ili »mati« i iz sobe za posete može razgovarati sa svojim bolesnim djetetom i ujedno ga vidi na ekranu.

Dvije ljubavne tragedije u isti čas.

Iz Bukurešta javljaju, da su se u Galacu odigrale, gotovo na minutu istodobno, dvije ljubavne tragedije sa smrtnim završetkom. U predgrađu mjesta bacili su se neki vojnik i tvornička radnica iz očaja, što se zbog siromaštva nisu mogli oženiti, pod jureći vlak, koji ih je raskomadao. Istodobno na drugoj strani grada bacio se je u more sa svojom ljubavnicom direktor automobilskog poduzeća Petar Petrescu. Ovi su pošli u smrt zato, što se Petrescu, koji je bio oženjen, nije mogao rastaviti od svoje žene.

Haljine
koje su uvijek u modi

Žene koje ne prihvataju svaku modnu novost, koje se klone upadljivih krojeva i ukrasa, rijetko kad se izlažu opasnosti da budu nemoderne. Žena sa preterano modernim ukusom, odevena po »posljednjem kriku« mode, mora imati veoma mnogo novaca da bi što češće mijenjala haljine. One žene međutim koje uvijek u modi traže ono što je najjednostavnije i koje se uvijek oblače sa što manje upadljivosti, izgledaće uvijek elegantne i po modi obučene, makar imale mnogo manji broj haljina.

Zato je najbolje praviti takozvane male haljine. Jednostavno krojene, potpuno ravnom suknjom, ili složenom u nekoliko falti ili u mali »glokn", sa jednostavnim gornjim dijelom, uzanim rukama, malo nabranim na ramenima, i opasane uzanim jednostavnim pojasom. Takve haljine uvijek su šik. One se prave zatvorene do samog vrata, zakopča ne sprijeda ili na leđima. Mogu bit i sa malim okovratnikom ili nekom šarenom ešarpom, šuvučenom u izrez. Neki klips od štrasa ili ogrlica od bisera daće im svečaniji izgled.

Za ove haljine treba birati i neupadljive boje. Najprakticnije je crno. Mala haljina od crnog štofa ujedno je i za posjetu, i za pozorište i za šetnju gradom.

Moda se mijenja, ali u osnovi ona kroz mnoge sezone ostaje ista. Ako uzmete neki žurnal iz 1936 godine, primijetićete da se moda u osnovi nije ni malo izmijenila. Modeli velikih pariskih kuća razlikuju se od da našnjih, ali jednostavne haljine toliko su savremene, da bi se mogle preštampati u januarski broj 1939.

ZLATARSKA RADNJA
Ante Fantulin - Šbenik

Tisak vlas: „TIPOGRAFIJA" štamparsko novinsko i knjižarski zavod, za tiskarn i uredništvo odgovara Hamilkar Vitaliani, Šibenik